

رضا سپهوند دبیر کمیسیون انرژی:

نمی‌گذاریم برنامه هفتم فقط روی کاغذ بماند

اجرای قانون باعث اختلاف نمی‌شود. فکر می‌کنم که با ارزیابی برنامه‌ها، آمدن وزرا به مجلس قطعاً به همگرایی و وفاق بیشتر منجر می‌شود.

اگر دولت اصلاحاتی در این برنامه داشته باشد و لایحه‌ای به مجلس ارسال کند، نمایندگان با آن همراهی می‌کنند؟

بله، مجلس آمادگی خود را اعلام کرده است. در همین دوروی که عملکرد دولت در اجرای برنامه هفتم در مجلس بررسی می‌شد و زمانی که وزرا، رئیس‌جمهور و دیگر دولتی‌ها در مجلس حضور داشتند، رئیس مجلس اعلام کرد که ما می‌خواهیم این برنامه اجرا شود. در حقیقت ما نمایندگان دنبال آن نیستیم که برنامه فقط روی کاغذ باشد. بنابراین مجلس کاملاً آماده همکاری با دولت برای اجرایی کردن برنامه هفتم است و آماده همکاری با دولت هستیم برای رفع ایراداتی که به صورت لایحه ارسال می‌شود.

یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که دولت اعلام کرد، کمبود منابع و بودجه برای اجرای برنامه هفتم بود. از سوی دیگر رئیس‌جمهور بارها کاهش یا عدم تخصیص بودجه به برخی نهاده‌ا را مطرح کرده است. اگر دولت بودجه برخی نهاده‌ا را کاهش دهد یا حذف کند، مجلس مقاومتی نمی‌کند؟

در مجموع مجلس دنبال افزایش کارایی برنامه است. بنابراین اگر نهادهایی با بنیادهایی وجود داشته باشد که موازی کاری آنها مشهود و کاری آنها کم است و دولت بخواهد بودجه آنها را کاهش دهد، مجلس با دولت همراهی می‌کند.

به نظر شما چه بودجه‌هایی باید حذف شوند تا منابع اجرای برنامه‌تأمین شود؟

نهادهایی در کشور وجود دارد که موازی کاری آنها مشهود است. به عنوان مثال سازمان صداوسیما، سازمان تبلیغات اسلامی، نهاد امر به معروف و

گره خورده (مانند صیانت از کاربران فضای مجاری، عفاف و حجاب و...) نیز وجود داشت و رئیس مجلس نمی‌گذاشت پشت درهای بسته بر اساس اصل ۸۵ به تصویب آن رسیدگی شود.

▼ نباید به نحوی حکومت کنیم که مردم گرسنه باشند

مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور نیز صحبت‌های خود را از نقطه‌ای شروع کرد که باید در گزارش عملکرد ۱۰۰ روزه دولت به آن می‌پرداخت و اعلام می‌کرد که کشور را با چه شرایطی تحویل گرفته است. اما او در این جلسه مجلس موضوعات را بی‌پرده مطرح کرد: «آنچه دلم می‌خواهد بگویم وضعیتی است که در آن قرار گرفته‌ایم، سال گذشته قبل از اینکه دولت را تحویل بگیریم، اعتصابات پرستاری، بازنشستگان، معلمان و گندم‌کاران و مشکلات بسیاری وجود داشت. سال گذشته این موقع برق مردم را قطع می‌کردیم، جاهایی سوخت نمی‌دادیم، برای اینکه مشکل داشتیم، الان بسیاری از آنها را توانستیم حل کنیم،»

او افزود: «در جلسه غیرعلنی هم گفتیم ما یعنی دولت و مجلس عامل تورم هستیم چراکه با کسری بودجه می‌نویسیم و توقعاتی ایجاد می‌کنیم، اما پول وجود ندارد و نتیجه آن، گرانی می‌شود، بنابراین کمک کنیم بودجه بدون کسری بنویسیم، بدون کسری یعنی توسعه با تناسب، یعنی متوسط باید رشد کنیم. دولت با این توسعه، هر برنامه‌ای بنویسد، کسری خواهد داشت و هر مقدار کسری افزایش پیدا کند تورم ایجاد خواهد کرد و این تورم به گردن مردمی است که وظیفه‌ما خدمت‌گزاری به آنها است. از نو شروع کنید، دولت را کوچک کنید ولی اگر هرکجا را دست زدیم، کمک کنید ادغام و کوچک کنیم تا بتوانیم براساس منابع هزینه کنیم، ما منابع نداریم، اما توسعه می‌دهیم و در همه قسمت‌ها این توسعه نامتناسب است.»

رئیس‌جمهور با اشاره به اینکه بودجه امسال را باید طوری ببندیم، تا مسائلی که بهره‌وری و کارایی لازم را ندارد حذف شود،

نهی از منکر و بعضی از سازمان‌هایی از این دست دنبال کارهای فرهنگی هستند. بهتر است که این دستگاه‌ها را به یک متولی تبدیل و کوچک‌سازی کنیم. علاوه بر اینکه هزینه‌ها کاهش می‌یابد، از بسیاری از موازی‌کاری‌ها جلوگیری می‌شود. مورد دیگر این است که در مجلس، وزارت تعاون، کار و رفاه‌اجتماعی را مسئول اشتغال کردیم اما در حال حاضر بنیادهایی هستند مانند بنیاد برکت، بنیاد علوی، ستاد اجرایی فرمان حضرت امام و مراکز دیگر که وارد حوزه اشتغال شدند و تسهیلاتی به آنها اعطا می‌شود. این در حالی است که تمام این بنیادها و ستادها باید متمرکز شود. چون آنها به اسم وام اشتغال‌زایی پول توزیع می‌کنند و در واقع نقدینگی و تورم را افزایش می‌دهند، اما اشتغالی ایجاد نمی‌شود. دولت ومجلس باید به این موضوعات ورود کنند و این کوچک‌سازی را هم در حجم دولت و هم در بودجه ایجاد کنند تا کارایی دولت و برنامه هفتم افزایش یابد.

در بررسی عملکرد دولت در برنامه هفتم، رئیس کمیته نظارت بر اجرای برنامه هفتم مجلس اعلام کرد که دولت باید معافیت‌های مالیاتی‌ را دادر بر دارد. به نظر شما این معافیت‌ها برای چه نهادهایی باید پرداخته شود؟

هر نگاه اقتصادی در کشور، زیر نظر هر جایی باشد -از دولت گرفته تا بنیادها - چون ارزش افزوده ایجاد می‌کند، باید مالیات بدهند. اینکه این نهاد، بنیاد مستضعفان، آن یکی آستان قدس رضوی، دیگری بنیاد برکت یا بنیاد علوی و... است را شامل معافیت مالیاتی کنیم اما از بخش اصلی تولید مالیات بگیریم، در واقع دولت و سازمان حکومت را از اخذ اصل مالیات از بخش بزرگی از حوزه اقتصادی (که حدود ۶۰ درصد اقتصاد ایران است) محروم کرده‌ایم. بنابراین باید به این سمت برویم که همه را زیر چتر مالیاتی بیاوریم. باید هر دستگاهی که در بخش تولید فعالیت می‌کند (فرق نمی‌کند زیر نظر دولت باشد یا در بخش خصوصی فعالیت کند) را موظف به پرداخت مالیات طبق قوانین موجود کنیم.

گفت: «ما برای کالا برک و معیشت مردم با آقای قالیباف وقت می‌گذاریم، همچنین ما یک روز در میان جلسه می‌گذاریم تا بتوانیم مشکلات معیشتی مردم را بر طرف کنیم. ما نمی‌توانیم به نحوی حکومت کنیم که مردم گرسنه باشند. بنابراین معیشت مردم باید در بودجه کشور در اولویت دیده شود و این مسئله باور و اعتقاد بنده است. اگر معیشت مردم حل نشود، هر دستاوردی بی‌فایده است. باید منابع و امکانات را به گونه‌ای ببینیم که بتوانیم به مردم پرداخت و خدمت کنیم. نمی‌پذیرم ایران کشوری ضعیف بماند. بنده به عنوان رئیس‌جمهور نمی‌پذیرم که ایران از کشورهای دیگر عقب بماند. [...] اصلاح رفتارها و روندها دفعتاً واحد، امکان‌پذیر نیست. نمی‌توان امروز تصمیم گرفت و فردا همه چیز درست نشود. برنامه‌ریزی کرده‌ایم و با پیگیری پیش می‌رویم، اما باید پی‌پذیریم تغییر رفتار زمان‌بر است.»

▼ دولت از مجلس نمره قبولی نگرفت

درحالی که دولت پزشکیان در یک سال اخیر با اتفاقات و تحولات بسیار سریع منطقه‌ای روبه‌رو بود و یک جنگ ۱۲ روزه را در یک سال عمر خود تجربه کرد، مجلس بسر موضع خود اصرار ورزید. سخنگوی هیئت‌رئیس‌ه مجلس در حاشیه نشست رسانه‌ای ارزیابی عملکرد دولت در سال نخست اجرای برنامه هفتم پیشرفت گفت: «براساس و مبنای گزارش کمیسیون‌های تخصصی و مبتنی بر معاونت نظارت مجلس شورای اسلامی و همان طور که در صحن علنی مجلس هم اشاره شد، میانگین عملکرد دولت ۲۷/۶۸ درصد بوده، به تفکیک در امور زیربنایی ۳۷/۳۵ درصد، در امور عمومی ۴۳/۸۰، در امور فرهنگی و اجتماعی ۳۵/۵ و در امور اقتصادی ۳۷/۳۹ درصد است.» برگزاری این جلسه و چنین تعاملی میان دولت و مجلس معایب و محاسنی دارد که در این زمینه نظر برخی نمایندگان مجلس را جویا شدیم.

عمرانی از اهمیت بالایی برخوردار است. سالانه ۲۵هزار نفر در جاده‌های غیراستاندارد جان خود را از دست می‌دهند. درست است که عامل اصلی تنها جاده نیست اما ۳۰ درصد که موثر است. اما رئیس برنامه بودجه می‌گوید که با این شرایط کسری بودجه پروژه‌های عمرانی ۱۰۰ سال و پروژه‌های آب (که نیاز مبرم جامعه است) ۳۰ سال طول می‌کشد. پس باید مدیریت شود. در شرایط خاص باید تصمیمات خاص گرفته شود.

در بررسی عملکرد دولت در برنامه هفتم، رئیس کمیته نظارت بر اجرای برنامه هفتم مجلس اعلام کرد که دولت باید معافیت‌های مالیاتی‌ را دادر بر دارد. به نظر شما دولت می‌تواند این معافیت‌ها را از بین ببرد؟

به نظر من در شرایطی هستیم که همه ما باید منافع خود را فدای منافع نظام کنیم. نباید منافع نظام را فدای منافع خود، تفکر خودی یا گروه و نهاد خود کنیم و اگر اینطور فکر کنیم، به نظام، کشور و در نهایت به مردم آسیب می‌زنیم. اما اگر منافع خود را فدای نظام کنیم یعنی اینکه تاکنون شرایط کشور خوب بوده و از معافیت‌های مالیات بر خوردار بودیم، اما در حال حاضر کشور در ناترازی و کسری بودجه گیر افتاده بنابراین باید کمتر هزینه و منابع بیشتری کسب کنیم. در این شرایط باید در مالیات‌دهی سهیم باشیم اما به نظر مجلس باید قانون مالیات‌ها را اصلاح کند تا همه مالیات بر درآمد را پرداخت کنند.

چهره‌ها

تاکید دولت بر مشارکت گسترده در انتخابات

علی زینی‌وند، معاون سیاسی وزیر کشور و رئیس ستاد انتخابات در ششمین دوره همایش آموزش منطقه‌ای انتخابات شوراهای شهروروستا گفت: «وفاق ملی به‌معنای تجمیع ظرفیت‌ها، تبادل تجربه‌ها و استفاده از نیروهای مردمی، با کدست و متخصص است. دولت به‌هیچ‌وجه به توزیع جایگاه‌ها بر اساس نفوذ یا سهم‌خواهی اعتقادی ندارد؛ معیار اصلی، صداقت، خدمت‌گزاری و کارآمدی است، نه گرایش سیاسی.» رئیس ستاد انتخابات کشور با بیان اینکه یکی از رویکردهای جدی ستاد انتخابات کشور افزایش ثبت‌نام زنان و جوانان است، گفت: «توقع ما این است که فرمانداران حداقل به ثبت‌نام ۵۰ درصدی جوانان و زنان در انتخابات شوراه‌ا کمک کنند. ترکیب جوان و بانوان در شوراه‌ها نه‌تنها چهره شوراه‌ا را متحول می‌کند بلکه عملکرد آنها را نیز ارتقا می‌دهد.»

ادامه یادداشت سردبیر

تجربه مذاکرات غیر مستقیم اخیر با آمریکا که ناگهان به جنگ انجامید، این واقعیت را تایید می‌کند؛ واقعیتی که البته از منطری ناسیونالیستی و میهن‌دوستانه، خوشایند نیست. اما چه خوشایندمان باشد و چه نباشد، چیزی از واقعی بودن این واقعیت نمی‌کاهد. چنین است که تاج‌زاده به‌رغم همه تعارضاتی که با نظام سیاسی دارد، اصل «بن‌بست مذاکرات» را تایید می‌کند و صرفاً هشدار می‌دهد که مبدا حاکمیت با پیروی از تندر‌وهای جنگ‌طلب، خطر را جدی‌تر و سایه حمله بیگانه را پررنگ‌تر کند. خاتمی نیز گرچه از ضرورت «تجدیدنظر حاکمیت حتی در خط‌قرمزها» سخن می‌گوید؛ اما ادامه سخن او، نشان از خط تمایز باریکی دارد که می‌توان میان «تجدیدنظر» و «تسلیم» تصویر کرد (در این فرض، که چنین تمایزی وجود داشته باشد). اما فراتر از نکاتی که خاتمی و تاج‌زاده (به‌عنوان سیاستمدارانی مصلح و منتقد) بیان کرده‌اند، گفته خاتمی و نوشته تاج‌زاده را می‌توان بهانه‌ای قرار داد و در باره نسبت «تجدیدنظر» و «تسلیم» اندیشید. اینکه در شرایط «بن‌بست مذاکرات» (عبارتی که مشترکاً از سس‌و عالی‌ترین مقام نظام سیاسی و شاخص‌ترین زندانی سیاسی درباره وضع موجود به کار رفته است)، چه گامی باید بر داشت و آیا اصولاً می‌توان گامی برداشت و فرضاً اگر گامی برداشت، آیا جز «تسلیم» می‌توان نامی بر آن گذاشت؟ اینها پرسش‌هایی جدی است که نه از منظر ایدئولوژیک یا رادیکال، بلکه از زاویه‌ای ناسیونالیستی و ملی‌گرا مطرح است (چنان‌که خاتمی و تاج‌زاده مطرح کرده‌اند). به نظر می‌رسد در اینجا بانوعی خط‌یا اغتشاش مفهومی مواجهه هستیم. اینکه «تجدیدنظر در خطوط قرمز» را با «تسلیم» یکی دانسته‌شود؛ ناشی از این است که برخی موارد و مسائل به‌ویژه در دو دهه اخیر، از حیطة امور ابزاری و حداکثر راهبردی نظام سیاسی فراتر رفته است و به اموری حیثیتی و خطوط قرمز ارتقا یافته‌اند. طبیعی است که وقتی قدرت بیرونی فشار می‌آورد و کنار گذاشتن یا محدود کردن این موارد را خواستار می‌شود، این ذهنیت شکل می‌گیرد که پذیرش این مطالبه بیرونی، به‌معنای تسلیم در برابر آنهاست. این درحالی است که «تجدیدنظر در خطوط قرمز» صرفاً از منظر فشار بیرونی صورت نمی‌گیرد؛ بلکه ناشی از شرایط و معادلات جدیدی است که بر مناسبات جهان و خاور میانه حاکم شده است و همه کشور‌های خاور میانه (واز جمله ایران) را در موقعیتی جدید قرار داده است. با چنین نگاهی، «تجدیدنظر در خطوط قرمز» نه امری تحمیلی و برآمده از خواست بیرونی، بلکه ضرورتی خود‌خواسته و برآمده از بازاندیشی درونی است. نکته دیگر آنکه، اگر «تسلیم» در زمینه تجدیدنظر در مبانی کلان سیاست خارجی و نیز مصادیق حیثیتی نما معنا و مفهومی داشته باشد؛ این معنا جز آن نیست که نظام سیاسی پس از تجربه تحولات مختلف به‌ویژه در سه مقطع پایان جنگ سرد، پس از ۱۱ سپتامبر و پس از هفتم‌اکتبر فهمی از تغییرات مناسبات بین‌الملل پیدا کرده است که در نتیجه آن، می‌خواهد در نگاه تجدیدنظرطلبانه پیشین خود به نظام جهانی تجدیدنظر کند و به این معنا، توجه به واقعیات و روابط بین‌الملل کند و بکوشد در چهارچوب نظم واقعاً موجود جهان، نقش آفرینی کند. بدیهی است چنین تسلیمی که برآمده از بازاندیشی در انتقاد و تجدیدنظر در سیاست‌های پیشین است، آگاهی و پذیرش منطق و واقعیت عینی است؛ و نه تسلیم در برابر تحمیل قدرت بیرونی. حتی اگر آن قدرت بیرونی هم نمی‌خواست، این تجدیدنظر و این پذیرش، ضرورت داشت و البته که سیاست نیز، جز علم عمل در دایره ممکنات نیست؛ ممکناتی که اغلب با ایدئال‌ها و خوشایند‌های ما فاصله‌ای دارد به اندازه بیداری و خواب.

اقدامی پیشگیرانه و راهبردی دانست. او این ارزیابی مجلس را جهت پاسخگو کردن وزرای دولت چهاردهم تعبیر کرد. او با اشاره به اینکه اولین بار است که چنین جلسه‌ای برای سال اول اجرای برنامه پیشرفت کشور برگزار می‌شود، این حرکت مجلس را اینگونه توجیه کرده و گفت: «ما در برنامه هفتم اینطور اقدام کردیم که در سال اول اتمام برنامه، ضعف‌ها و اشکالات برنامه را شناسایی کنیم، زیرا ممکن است برنامه دچار این موارد باشد. ممکن است نقص‌هایی در برنامه یا در اقدامات دولت باشد که در سال اول مشخص می‌شود؛ دولت اکنون بر این اساس متوجه می‌شود که باید به چه موارد توجه و دقت داشته باشد.»

قالیباف ظرفیت‌هایی که به افزایش بهره‌وری منجر می‌شود اشاره کرده و گفت: «ما باید به رشد اقتصادی ۸ درصدی برسیم که اگر اصلاحات انرژی در درستی انجام شود، ۲/۸ درصد سهم بهره‌وری به بیش از ۵ درصد خواهد رسید. ۳ درصد دیگر نیز برای ما تولید ثروت خواهد کرد. این مهم از طریق مدیریت مصرف به دست می‌آید و نه کم مصرف کردن.»

اینطور که رئیس مجلس می‌گوید برخی از نمایندگان خواستار جلسه غیرعلنی بودند اما قالیباف تاکید کرده که در دو حوزه دفاع و امنیت، مراعاتی نداشته باشند تا این جلسه علنی برگزار شود.

او می‌گوید: «مردم که ناچرم نیستند و همه اشکالاتی که بیان می‌شود، حرفش را ما می‌زنیم اما مردم رنجش را می‌برند. مردم هر روز می‌پینند که به دلیل مشکلات اقتصادی سفره‌شان کوچک می‌شود. از این رو با ارز ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی که می‌دهیم، بالا رفتن هزینه خدمات و گرانی نهاده‌ها هیچ منطقی ندارد. میزان ارزی که می‌دهیم با این میزان گرانی و میزان افزایش هزینه خدمات همخوانی ندارد. در خروجی کار که ذینفع نهایی، مردم هستند، اگر آثارش به مردم نرسد، کار مفید و موثری نیست.»

البته کاش این تلاش با تاخیدر اینکه مردم محرم هستند، درباره لویاح و طرح‌هایی که با موضوعات اجتماعی و زندگی روزمره مردم نبود. مثلاً یکسری احکام آوردیم که با شرایط روز حاکم بر مملکت، شرایط بین‌المللی، جنگی که اتفاق افتاد، منابع موجود (که اجرایی کردن برنامه حداقل ۶۰ درصد وابسته به منابع است) متفاوت است. فکر می‌کنم اگر این روزها را درست پیش‌بینی می‌کردیم برنامه را واقع‌بینانه‌تر می‌نوشتیم تا واقعاً عملیاتی شود. ضمن آنکه یکی دیگر از دلایل اجرایی نشدن برنامه‌ها به صورت کامل (که بیش از ۳۰ درصد اجرایی نمی‌شود) این است که مجلس در نوشتن برنامه وارد جزئیات زیادی می‌شود. برنامه باید چارچوب‌ها و سیاست‌ها را مشخص کند نه تمام جزئیات را. برنامه هفتم حدود ۲۵۰۰ حکم دارد. در برنامه نوشتن باید چارچوب‌ها را بنویسیم چون قوانین عادی و بودجه کشور نیز وجود دارد و از سوی دیگر باید منابع لازم را برای اجرایی شدن احکام برنامه هفتم در نظر گرفت. این حرکت مجلس باعث می‌شود که اگر برنامه هفتم ایراداتی دارد در سال اول برای دولت و مجلس مشخص شود و معلوم می‌شود که کدام قسمت‌های برنامه قابلیت اجرایی ندارد که برای رفع آن یا بنیاد حساسیت روی آن نشان داد یا باید اصلاح شود.

دولت اعلام کرده که برنامه هفتم نیاز به اصلاحیه دارد که طی یک لایحه به مجلس ارائه می‌کند. مجلس با این تغییرات همراهی می‌کند؟

به نظر من مجلس و دولت پس از این جلسات به این نتیجه رسیدند که برای دستیابی به اهداف برنامه هفتم، باید شرایط اقتصادی، منابع مالی، درآمد‌های ارزی، بودجه، روابط بین‌المللی و دیگر شرایط موجود متفاوت باشد. بدون این